

Obsah

Slovo překladatele	9
Předmluva českému čtenáři	13
I. Když se řekne metajaponština – Proč nám nejde gramatika?	15
II. Když se řekne jazyk	19
1. Segmentace – Teorie otce moderní lingvistiky Ferdinanda de Saussura	19
2. Forma a obsah jazykového znaku – Arbitrárnost	22
3. Lineárnost a základní pořádek větných členů – Základní slovosled	25
4. Langue a parole – Existuje něco, co je „stejné“ a zároveň „odlišné“?	28
5. Synchronie a diachronie	31
6. Paradigmatické a syntagmatické vztahy	34
III. Když se řekne gramatika	39
1. Gramatika a gramatické teorie – Disciplíny zabývající se studiem jazyka	39
2. Různé gramatiky – Gramatické směry	42
3. Předchůdci gramatiky mluveného jazyka – Daizaburó Macušita, <i>proč je potřebná gramatika mluveného jazyka</i>	45
4. Otec novodobé japonské gramatiky – Fumihiko Ócuki, <i>ještě jedna potřeba gramatiky mluveného jazyka</i>	49
IV. Když se řekne text	53
1. Gramatické jednotky – Definice díla, textu a věty	53
2. Jak se uzavírá dílo? – Dílo se uzavírá skrze arbitrární vůli pisatele	56
3. Jak se ukončuje text? – Text se uzavírá skrze arbitrární vůli pisatele	59

V. Když se řekne věta	63
1. Jak se ukončuje věta? – Věta bývá ukončována modalitou	63
2. Jednoslovná věta – Objevení modalit, objevení věty	66
3. Úhoří věta – Nesamostatná věta	69
4. Samostatná věta – Pravidla pro partikule wa a ga (1) – uvnitř jednoduché věty	72
5. Tematická větná stavba a rematická větná stavba (1) – Pravidla pro partikule wa a ga (2) – v rámci dialogu	75
6. Tematická větná stavba a rematická větná stavba (2) – Klasifikace vět	78
VI. Když se řekne větný člen	83
1. Větný člen a větný takt – Nevýhody Školní gramatiky (1)	83
2. Druhy větných členů (1) – Tabulka různých teorií: Existuje v japonštině podmět? (1)	86
3. Druhy větných členů (2) – Nevýhody Školní gramatiky (2)	90
4. Je přívlastek větným členem? – Definice větného členu	93
VII. Když se řekne přísudek	97
1. Struktura predikační složky	97
2. Komentář (1) – Kniha Akira Mikamiho 『象ノ鼻が長イ』	101
3. Komentář (2) – Co se objeví díky topikalizaci (1)	104
4. Komentář (3) – Co se objeví díky topikalizaci (2)	107
5. Slovesný rod, aspekt, čas atd. – Struktura predikační složky (2)	110
VIII. Když se řekne podmět	115
1. Struktura narační složky – Druhy komplementů	115
2. Podle některých gramatiků v japonštině podmět neexistuje – Teorie zrušení podmětu	118
3. Nominativ, podmět, téma – Pravidla pro partikule wa a ga (3) – uvnitř díla	121
4. Různé podměty	124

IX. Když se řekne příslovečné určení	129
1. Druhy příslovečných určení – <i>Příslovce</i>	129
2. Adverbální tvary ohebných slov – <i>Způsobově-vymezující modifikace, obsahově-komplementární modifikace, výsledkově-komplementární modifikace</i>	132
3. Příslovečné fráze – <i>Příslovečná určení a komplementy</i>	135
4. Příslovečné klauze – <i>Příslovečná určení a spojovací výrazy</i>	138
X. Když se řekne spojovací výraz – <i>prapodivné větné členy: spojka</i>	143
XI. Když se řekne nezávislý výraz – <i>Prapodivné větné členy: citoslovce</i>	147
XII. Když se řekne paralelní výraz – <i>Větný člen zvaný „paralelní výraz“ neexistuje</i>	151
XIII. Když se řekne větný takt – <i>Takt a sdružený takt</i>	155
XIV. Když se řekne slovo	159
1. Rozdělení slov – <i>Samostatná a přídavná slova (Hašimotova gramatika), autosémantická a synsémantická slova (Tokiedova gramatika)</i>	159
2. Rozdělení slovních druhů – <i>Proč je rozdělení slovních druhů zapotřebí?</i>	162
3. Neohebné slovní druhy (substantiva, zájmena) – <i>Autonomní slova I</i>	166
4. Ohebné slovní druhy (slovesa, adjektiva) – <i>Autonomní slova II</i>	169
5. Příslovce, atributiva – <i>Slova quasiautonomní</i>	173
6. Spojky – <i>Spojky slov a frází jsou paralelními partikulemi</i>	177
7. Citoslovce – <i>I v rámci citoslovcí existuje rozdíl mezi mužskou a ženskou mluvou</i>	180
XV. Když se řekne synsémantikum	185
1. Ohebné částice	185
(1) Slovesný rod (voice 1) – <i>Výrazy pasíva</i>	188
(2) Slovesný rod (voice 2) – <i>Výrazy kauzativa</i>	191

(3) Slovesný aspekt (vid) – Významy tvaru ~te iru	194
(4) Slovesný čas (tense) – Narační tvary ~u a narační tvary ~ta	197
(5) Polarita – Klad a zápor	201
(6) Slovesný způsob (mód) I (1) – Dikční postoje (1): tvrzení, doslech	204
(7) Slovesný způsob (mód) I (2) – Dikční postoje (2): vůle, přání	207
2. Partikule – <i>Synsémantika dikční struktury, větné struktury, konstituentní struktury, slovní struktury a synsémantika přídavného významu</i>	210
(1) Pádové partikule – Komplementová synsémantika a synsémantika příslovečného učení	213
(2) Kontextové partikule – Synsémantika tématu, příslovečného určení a přídavného významu	216
(3) Příslovečné partikule – Synsémantika konstituentní struktury, synsémantika přídavného významu a synsémantika slovní struktury	220
(4) Spojovací partikule – Spojovací synsémantika, synsémantika příslovečného určení a sdružující synsémantika	223
(5) Koncové partikule – Slovesný způsob (mód) II: synsémantika dikční struktury, větné typy	226
 XVI. Když se řekne větná modalita – Znaménko ukončení věty: <i>intonační funkce, vyjadřovací modely</i>	 231
 Doslov	 235
 Seidži Koike 小池清治 (*1941)	 237
Slovník pojmů	239